

WELSTANDSREGELS VOOR ZONNEPANELEN EN -COLLECTOREN & BUITENUNITS WARMTEPOMPEN, AIRCO'S & THUISBATTERIJEN IN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN

publieksversie van de beleidsregel

VOORAF

Het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren en buitenunits van warmtepompen, airco's en thuisbatterijen in de beschermde stads- en dorpsgezichten vraagt om een zorgvuldige afweging. Dit vanwege de cultuurhistorische waarden die hier aanwezig zijn. Deze zijn belangrijk en willen we behouden. Tegelijkertijd dragen zonnepanelen en warmtepompen bij aan het opwekken van een duurzame energie; iets wat de gemeente wil stimuleren. Meebewegen met de tijd is belangrijk om de panden én de leefbaarheid van de beschermde gezichten te behouden.

In een beschermd stads- of dorpsgezicht zijn best veel mogelijkheden om zonnepanelen en -collectoren te plaatsen. Hetzelfde geldt voor buitenunits van warmtepompen, airco's en thuisbatterijen. Op plekken die niet zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebied bijvoorbeeld. Ook op plekken die wel zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebied ziet de gemeente mogelijkheden. Dit document geeft daarvoor de regels.

Wanneer een plan niet voldoet aan de regels maar er geen of slechts beperkt sprake is van een negatief effect op het karakter van het beschermde gezicht, zijn er ook mogelijkheden. Dit is maatwerk en kan in samenspraak met de welstandscommissie onderzocht worden. Toch zijn er ook plekken waar zonnepanelen nog steeds niet toegestaan zijn. Bijvoorbeeld aan de straatzijde.

Met deze beleidsregel biedt de gemeente meer ruimte voor verduurzaming dan in het oude beleid en zijn we tegelijkertijd zuinig op de waarden van de beschermde gezichten.

Dit is de publieksversie van de beleidsregel *'zonnepanelen en zonnecollectoren en buitenunits van warmtepompen, airco's en thuisbatterijen'*. Deze versie heeft meer afbeeldingen en uitleg dan de beleidsregel. Op 16 oktober 2025 is de beleidsregel vastgesteld door de gemeenteraad. Deze officieel vastgestelde en gepubliceerde beleidsregel is te vinden via www.officielebekendmakingen.nl.

Beschermd stadsgezicht Dokkum

Beschermd dorpsgezicht Burdaard

MEESTAL IS EEN VERGUNNING NODIG

In een beschermd gezicht moet voor zonnepanelen en -collectoren en buitenunits van warmtepompen, airco's en thuisbatterijen meestal een vergunning worden aangevraagd. Meer informatie over vergunningen vindt u op de website van de gemeente.

Deze beleidsregel is niet bedoeld om te bepalen wanneer er wel of niet een vergunning verplicht is. Dat regelt het omgevingsplan (te vinden via het omgevingsloket). De beleidsregel wordt door de gemeente gebruikt om initiatieven afwegen. De beleidsregel gaat over het uiterlijk van zonnepanelen, zonnecollectoren, buitenunits van warmtepompen, airco's en thuisbatterijen en de ruimtelijke kwaliteit die ontstaat. Het zijn daarmee welstandsregels.

Het is verstandig om eerst te overleggen met de gemeente

Dit noemen we 'vooroverleg'. Dit kunt u via het online formulier op de website van de gemeente aanvragen: omgevingsoverleg - overleg over initiatief, plan of idee.

Het vooroverleg is vanaf 2026 gratis. Er zijn wel kosten verbonden aan de welstandsbeoordeling. Maar zo weet u zeker of uw plannen haalbaar zijn. Bij de vergunningsaanvraag worden geen kosten in rekening gebracht voor de welstandsbeoordeling.

INHOUD

Over deze beleidsregel 4

Leeswijzer 6

ZONNEPANELEN EN -COLLECTOREN 7

Uitleg over het gebruik van de regels 8

Algemene regels zonnepanelen 9

Vragenboom 10

Welstandsregels per situatie 14

1. Regels zonnepanelen op een plat dak 15

2. Regels zonnepanelen op bijgebouwen en overkappingen 16

3. Regels zonnepanelen op bijzondere kapvormen 18

4. Regels zonnepanelen op (voormalige) boerderijen en woonboerderijen 19

5. Regels zonnepanelen op hoofdgebouwen 21

6. Regels zonnepanelen op de grond in de tuin of op het erf 23

Zichtbaarheid zonnepanelen 24

BUITENUNITS VAN WARMTEPOMPEN, AIRCO'S EN THUISBATTERIJEN 27

7. Regels voor buitenunits van warmtepompen, airco's en thuisbatterijen 28

Indieningsvereisten 29

Afwijken van de regels 29

Begrippenlijst 30

Bronnenlijst 32

OVER DEZE BELEIDSREGEL

Deze beleidsregel is geeft aan welke regels gelden bij het plaatsen van zonnepanelen, zonnecollectoren en buitenunits van warmtepompen, airco's en thuisbatterijen in beschermde stads- en dorpsgezichten. Door de vragen vanaf pagina 10 te beantwoorden komt u uit bij de regels die voor uw situatie van toepassing zijn.

Deze beleidsregel geldt in de 12 beschermde gezichten

Deze beleidsregel is gemaakt voor de 12 beschermde gezichten in de gemeente Noardeast-Fryslân. Het gaat om het beschermde stadsgezicht van Dokkum en de beschermde dorpsgezichten van Burdaard, Ie, Ferwert, Hallum, Hegebeintum, Holwert, Jannum, Kollum, Mitselwier, Moddergat en Feankleaster. Waar deze beschermde gezichten precies liggen, staat in het omgevingsplan. Het omgevingsplan kunt u vinden via het omgevingsloket.

Elk beschermd gezicht heeft een eigen karakter

Elk beschermd stads- en dorpsgezicht is anders. Sommige zijn dicht bebouwd, sommige hebben heel veel ruimte. Vrijwel elk gebouw is anders en ook de oriëntatie van de gebouwen is zeer divers. Maar elk beschermd gezicht heeft een eigen waardevol monumentaal karakter. Dit karakter willen we graag behouden In de bijlage is daarom per beschermd gezicht een beschrijving op genomen.

Deze beleidsregel geldt niet voor monumenten

De regels in deze beleidsregel gelden voor alle panden binnen de beschermde gezichten, met uitzondering van de daar aanwezige (rijks)monumenten. Voor deze panden wordt voorlopig een maatwerk-oplossing toegepast. Indien wenselijk zullen hiervoor op een later moment aparte regels gemaakt worden die van toepassing zullen zijn op *alle* monumenten in de gemeente (dus niet alleen voor de monumenten in de beschermde gezichten).

Behoud de dakbedekking en bouwkundige elementen

De oude dakbedekkingen, zoals oude dakpannen, zijn erg karakteristiek. Ze dragen in belangrijk mate bij aan de kwaliteit van het beschermde gezicht. Daarom is het uitgangspunt om de bestaande dakbedekking te behouden. Daardoor zijn de panelen en collectoren weer te verwijderen, zonder dat er daarna nog wat zichtbaar van is of er schade is ontstaan. Met andere woorden: de ingreep is reversibel. Dat is belangrijk, want de waarden van een beschermd gezicht worden niet permanent aangetast. Dit geldt ook voor andere karakteristieke elementen, zoals schoorstenen en ornamenten: het is niet de bedoeling deze te verwijderen om zonnepanelen te kunnen plaatsen.

Gezien de snelle ontwikkelingen voor duurzame energie, kan het zo zijn dat de panelen over een aantal jaar niet meer nodig zijn. Vergelijkbaar met de antennes uit de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw. Deze zijn nu ook vrijwel volledig verdwenen.

De oude pannen blijven behouden bij het plaatsen van zonnepanelen.

Deze beleidsregel gaat over zonnepanelen en -collectoren en buitenunits van warmtepompen, airco's en thuisbatterijen.

1. Zonnepanelen en zonnecollectoren

In deze beleidsregel gaat het om panelen die zijn onderdeel van een installatie:

- om elektriciteit mee op te wekken (een fotovoltaïsch/PV-paneel);
- om water mee te verwarmen (een thermisch paneel / zonnecollector).

In dit document gebruiken we het woord *zonnepanelen*, maar daarmee worden ook de *zonnecollectoren* bedoeld.

2. Buitenunits warmtepompen en airco's

Een warmtepomp gebruikt warmte uit de buitenlucht, de bodem of het grondwater om een huis te verwarmen. Veel warmtepompen hebben naast een binnenunit, ook een buitenunit. Voor de buitenunit van het warmtepompsysteem zijn deze regels opgesteld.

In dit document gebruiken we het woord warmtepompen, maar hiermee bedoelen we ook de buitenunits van airco-systemen.

3. Thuisbatterijen

Een thuisbatterij, ook wel thuisaccu genoemd, is een compact energieopslagsysteem, vergelijkbaar met een grote oplaadbare accu.

De thuisbatterij kan overtollige zonne-energie opslaan en later afgeven voor stroom in huis, bijvoorbeeld wanneer de zon niet meer schijnt. Dit betekent dat er minder stroom hoeft te worden afgenomen van het elektriciteitsnet en meer zonnestroom direct in huis kan worden benut. Een thuisbatterij kan buiten geplaatst worden of een buitenunit hebben.

Wat als een plan niet voldoet aan de regels?

Het is erg lastig om één regeling te maken die voor alle situaties geldt en die recht doet aan de kwaliteiten van de beschermde gezichten. Daarom is het mogelijk om een maatwerkoplossing te zoeken met de gemeente, wanneer een plan niet aan de regels voldoet maar er geen of slechts beperkt sprake is van een negatief effect op het karakter van het beschermde gezicht. Binnen het beleid is deze afwegingsruimte mogelijk en zelfs wenselijk.

Er zijn er ook plekken waar zonnepanelen en -collectoren en buitenunits van warmtepompen, airco's en thuisbatterijen de beleving van het beschermde gezicht te veel aantasten. Bijvoorbeeld aan de straatzijde van een pand. Het kan dus voorkomen dat deze regels voor sommige panden geen oplossing bieden. Een gezamenlijk zonnedak buiten het beschermde gezicht is wellicht een alternatief. Het zoeken naar deze locaties vraagt een goede onderlinge samenwerking. Op verschillende plekken in Nederland vindt dat plaats via burgerinitiatieven en energiecoöperaties.

Tips om een oud pand te verduurzamen

Ook in een beschermd stads- of dorpsgezicht begint verduurzamen met energie besparen. De energie die u niet gebruikt, hoeft u ook niet op te wekken.

Op de gemeentelijke website staat informatie voor oude panden onder 'Verduurzaam uw woning' over:

- energie besparen
- isolatie met behoud van de historische waarde,
- verwarmen van het oude pand
- opwekken van duurzame energie.

Hier vindt u ook voorbeelden hoe zonnepanelen en -collectoren geplaatst kunnen worden met respect voor de bestaande kwaliteiten.

LEESWIJZER

Er zijn andere regels voor zonnepanelen en -collectoren dan voor buitenunits van warmtepompen, airco's en thuisbatterijen.

Vanaf pagina 7 vindt u de regels over **ZONNEPANELEN EN -COLLECTOREN**.

Vanaf pagina 27 vindt u de regels voor **BUITENUNITS VAN WARMTE-POMPEN, AIRCO'S EN THUISBATTERIJEN**.

Op pagina 29 staan de **INDIENINGSVEREISTEN**: wat aangeleverd moet worden bij een vergunningsaanvraag. Daar is ook te vinden of **AFWIJKEN VAN DE REGELS** mogelijk is en onder welke voorwaarden.

Toelichtende **BEGRIPPEN** vindt u op pagina 30. En helemaal achterin op pagina 32 staat de bronnenlijst.

REGELS VOOR ZONNEPANELEN EN -COLLECTOREN

UITLEG OVER HET GEBRUIK VAN DE REGELS

De regels voor zonnepanelen en -collectoren zijn als volgt opgebouwd.

Algemene regels
Er zijn een aantal algemene regels geformuleerd. Deze gelden altijd.

Vragen
Door de vragen te beantwoorden komt u uit bij de regels die voor uw situatie gelden.

Regels per situatie
Per situatie gelden net andere regels. Dit om zoveel mogelijk ruimte te geven en tegelijkertijd de kwaliteiten van de beschermde gezichten zoveel mogelijk te behouden.

1. Regels zonnepanelen op een plat dak, zie pagina 15.
2. Regels zonnepanelen op bijgebouwen en overkappingen, zie pagina 16.
3. Regels zonnepanelen op bijzondere kapvormen, zie pagina 18.
4. Regels zonnepanelen op (voormalige) boerderijen en woonboerderijen, zie pagina 19.
5. Regels zonnepanelen op hoofdgebouwen, zie pagina 21.
6. Regels zonnepanelen op de grond in de tuin of op het erf, zie pagina 23.

Zichtbaarheidscategorie
De zichtbaarheid van de zonnepanelen en -collectoren heeft grote invloed op de beleving en de waarde van het beschermde gezicht. Daarom onderscheiden we een aantal categorieën van zichtbaarheid. Afhankelijk van hoe zichtbaar te panelen zijn, gelden er strengere regels.

Hoewel vaak alleen het woord zonnepanelen wordt gebruikt, gelden de regels van pagina 7 t/m pagina 26 voor zowel zonnepanelen als zonnecollectoren.

ALGEMENE REGELS ZONNEPANELEN

- Voor zonnepanelen en -collectoren in beschermde stads- en dorpsgezichten geldt:
  - ze tasten de waarden van de beschermde gezichten niet aan;
  - ze worden reversibel geplaatst;
  - ze zijn voor eigen gebruik[1];
  - ze zijn niet toegestaan aan gevels.
- De draagconstructies, bevestigingsmiddelen zijn zo goed als niet zichtbaar en in onopvallende kleuren.
- Het benodigde kabel- en leidingwerk en bijbehorende, ondersteunende installaties ten behoeve van de zonnepanelen en -collectoren, tast historische waarden niet aan en worden inpandig dan wel uit het zicht aangebracht.
- Op plat gedekte dakkappelen mogen zonnepanelen. Zie hiervoor de welstandsregels voor zonnepanelen op platte daken.
- Doorloop de vragenboom om uit te komen bij de regels die gelden in uw situatie.

Voorkeursvolgorde van plaatsing zonnepanelen

Zonnepanelen en buitenunits van warmtepompen en thuisbatterijen zijn op sommige plekken makkelijker in te passen en minder storend dan op andere plekken. Daarom hanteren we een voorkeursvolgorde:

1. Kijk eerst of zonnepanelen en -collectoren geplaatst kunnen worden op een plek waar ze niet zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebied, bijvoorbeeld in de tuin of op een plat dak.
2. Als dat niet mogelijk is, kijk dan of er ruimte is op een bijgebouw.
3. Als ook daar geen mogelijkheden zijn, dan kunnen ze op het hoofdgebouw.

De vragen van de volgende pagina volgen deze volgorde ook en leiden naar de juiste regels.

[1] Het doel van deze regel is dat er alleen zonnepanelen en -collectoren komen die nodig zijn voor eigen gebruik, zodat er zo min mogelijk zonnepanelen in de beschermde gezichten komen. Mocht het in een geval enkel mogelijk zijn om via het dak van de buurman gebruik te maken van zonne-energie, dan is dat wel mogelijk. Mits het voor eigen gebruik is.

VRAGEN ZONNEPANELEN

Deze vragen gaan over zonnepanelen en -collectoren op een gebouw. Door de vragen te beantwoorden komt u uit bij de regels die voor uw situatie gelden.

Voor zonnepanelen op het erf, zie pagina 23.
Voor buitenunits van warmtepompen, zie pagina 28.

Vraag 1

Is het pand waar de zonnepanelen op of bij komen een monument?

Ja Hiervoor geldt dat het maatwerk is waar de zonnepanelen kunnen komen.
U kunt via de website van de gemeente onder *Vergunningen | Gemeente Noardeast-Fryslân* een vooroverleg of vergunning aanvraag doen.

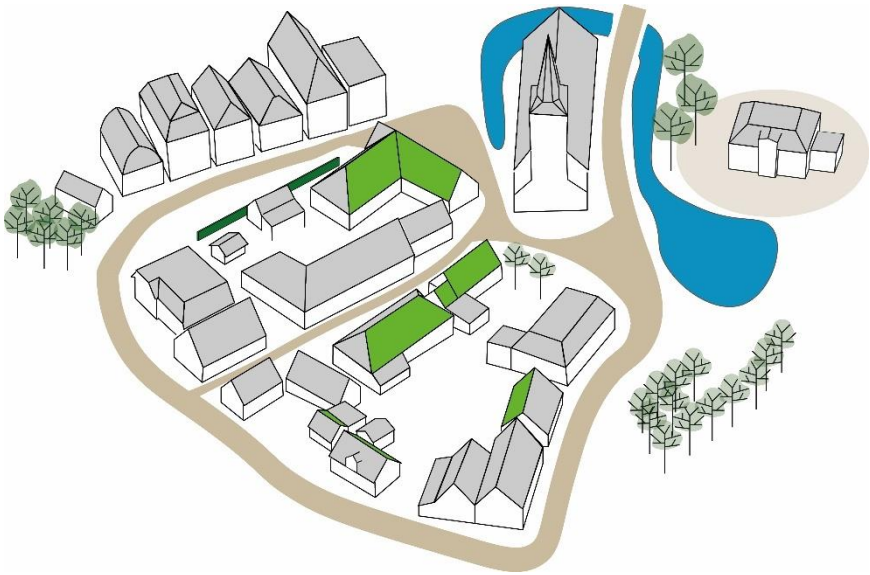
Nee Ga verder naar vraag 2.

Vraag 2

Kunnen de zonnepanelen op een achterdakvlak dat niet naar openbaar toegankelijk gebied is gekeerd?

Ja Dat is meestal vergunningsvrij[2].
U kunt bij de gemeente een verklaring vergunningsvrij aanvragen. Dit kan met een online formulier, te vinden op de website van de gemeente Noardeast-Fryslan onder Omgevingsoverleg - overleg over initiatief, plan of idee | Gemeente Noardeast-Fryslân.

Nee Ga verder met vraag 3.

De groene dakvlakken zijn voorbeelden van platte daken. Ook afgeknotte dakvormen vallen in deze categorie.

[2]Als het plan valt onder artikel 2.29 lid d onder 1 en artikel 2.30, lid 3, onder 2b van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) zijn zonnepanelen en -collectoren vergunningsvrij.

Vraag 3

Heeft u een pand met een plat dak?
Het gaat hierbij om zowel bijgebouwen als hoofdgebouwen met een plat dak. Op een platgedekte dakkapel kan ook ruimte voor panelen zijn.

Ja Zie pagina 15 ‘Regels zonnepanelen op een plat dak’.

Nee Ga verder met vraag 4.

De groene dakvlakken zijn voorbeelden waarschijnlijk geen vergunning nodig is (vraag 2).

Vraag 4

Heeft u een bijgebouw of overkapping[3]?
Het gaat bijvoorbeeld om een schuur, garage of aanbouw.

Ja Zie pagina 16 ‘Regels zonnepanelen op bijgebouwen en overkappingen’.

Nee Ga verder met vraag 5.

De groene dakvlakken zijn voorbeelden van bijgebouwen en overkappingen.

[3] De officiële term is ‘bijbehorend bouwwerk’.

Vraag 5

Heeft het gebouw een samengestelde kap, een piramidekap of een gebogen kap? (zie voorbeelden hieronder)
Of is uw pand een (voormalige) boerderij of woonboerderij?

Ja Voor een samengestelde kap, een piramide kap of een gebogen kap: zie pagina 18 ‘Regels zonnepanelen op bijzondere kapvormen’.
Voor een (voormalige) boerderij of woonboerderij: zie pagina 19 voor ‘Regels zonnepanelen op (voormalige) boerderij of woonboerderij’.

Nee Ga verder met vraag 6.

Voorbeelden van een samengestelde kap.

Voorbeelden van ronde of gebogen kap (links) en (samengestelde) piramide of tentdak (rechts).

Vraag 6

Komen uw zonnepanelen op het ‘hoofdgebouw’ van het perceel?

Ja Zie pagina 21 voor ‘Regels zonnepanelen op hoofdgebouwen’.

Nee Neemt u via Omgevingsoverleg - overleg over initiatief, plan of idee | Gemeente Noardeast-Fryslân contact met de gemeente op om te bespreken wat de mogelijkheden voor u zijn.

De groene dakvlakken zijn voorbeelden van hoofdgebouwen.

WELSTANDSREGELS PER SITUATIE

Per situatie gelden net andere regels. Dit om zoveel mogelijk ruimte te geven en tegelijkertijd de kwaliteiten van de beschermde gezichten zoveel mogelijk te behouden.

1. Regels zonnepanelen op een plat dak, zie pagina 15.
2. Regels zonnepanelen op bijgebouwen en overkappingen, zie pagina 16.
3. Regels zonnepanelen op bijzondere kapvormen, zie pagina 18.
4. Regels zonnepanelen op (voormalige) boerderijen en woonboerderijen, zie pagina 19.
5. Regels zonnepanelen op hoofdgebouwen, zie pagina 21.
6. Regels zonnepanelen op de grond in de tuin of op het erf, zie pagina 23.

1. REGELS ZONNEPANELEN OP EEN PLAT DAK

Doorloop eerst de VRAGENBOOM vanaf pagina 10 om te bepalen welke regels voor u van toepassing zijn.

Welke situatie is van toepassing?

Het dakvlak waarop de zonnepanelen geplaatst worden is vanuit het openbaar toegankelijk gebied:

1. **Niet zichtbaar:** de regels zijn van toepassing.
2. **Deels of volledig zichtbaar:** zonnepanelen kunnen alleen volledig vlakliggend geplaatst worden; verder zijn de regels van toepassing.

Op platte dakkappelen is ook ruimte voor zonnepanelen en -collectoren onder dezelfde regels als voor platte daken.

Voorbeelden zonnepanelen en -collectoren op platte daken

✓ Goed: De zonnepanelen zijn in een kleine hellingshoek geplaatst en daarom vrijwel niet zichtbaar. De zonnepanelen liggen volledig vlak binnen het dakvlak. De hoogte is kleiner dan de afstand tot de dakrand.

✗ Fout: zonnepanelen en collectoren op grote en zichtbare onderstellen geplaatst. Plaatsing is te hoog en meer dan 35°. De kabels zijn duidelijk zichtbaar.

Regels

Plaatsing

- Binnen het dakvlak.
- De hellingshoek van de zonnepanelen mag maximaal 35° zijn.
  - Afhankelijk van de zichtbaarheid zonnepanelen vlakker of helemaal vlakliggend plaatsen. Als het dakvlak deels of volledig zichtbaar is, dienen ze volledig vlakliggend te worden geplaatst.
- De afstand tot de dakrand moet ten minste gelijk zijn aan de hoogte van het zonnepaneel.
- Leg de zonnepanelen bij elkaar en de zonnecollectoren bij elkaar. Dus niet door elkaar heen.

Vormgeving

- De zonnepanelen liggen aaneengesloten in een rechthoek.
- De zonnepanelen worden in dezelfde richting geplaatst (allen staand of allen liggend) en hebben allemaal dezelfde hellingshoek.

Kleur en materiaal

- Zonnepanelen op hetzelfde dakvlak zijn van hetzelfde type, kleur en formaat.
- De zonnepanelen zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet of donkergrijs of van een overeenkomende kleur met het achterliggende dakvlak, zonder contrasterende randen, rasterpatronen en dergelijke, waardoor er een egaal vlak ontstaat.

2. REGELS ZONNEPANELEN OP BIJGEBOUWEN EN OVERKAPPINGEN

Doorloop eerst de VRAGENBOOM vanaf pagina 10 om te bepalen welke regels voor u van toepassing zijn.

Onder welke categorie zichtbaarheid valt het dakvlak waarop de zonnepanelen komen? Zie pagina 24 voor toelichting.

- **Categorie 1 – Niet zichtbaar** én het dakvlak grenst niet aan en is niet gericht naar openbaar toegankelijk gebied**:**
  > de regels zijn van toepassing.
- **Categorie 2 – Deels zichtbaar** én het dakvlak grenst niet aan en is niet gericht naar openbaar toegankelijk gebied: niet gericht naar of grenzend aan openbaar toegankelijk gebied:
  > de regels én de aanvullende regels zijn van toepassing.
- **Categorie 3 – niet, deels of volledig zichtbaar** waarbij
  - het dakvlak grenst aan of gericht is naar openbaar toegankelijk gebied;
  - delen van dakvlakken die heel nadrukkelijk zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebeid, maar niet grenzen aan of gericht zijn naar openbaar toegankelijk gebied.

  > Zonnepanelen en -collectoren zijn hier niet mogelijk.

  Deze locaties tasten de waarden van het beschermde gezicht te veel aan, omdat ze te veel in het oog springen en daarmee te bepalend worden in het beeld. Zie 'Verduurzaam uw woning' voor andere mogelijkheden om energie te besparen of op te wekken.

Regels

- De bestaande oude, historische dakpannen of andere historisch waardevolle dakbedekking worden behouden;
- De dakbedekking waarop de zonnepanelen worden geplaatst, bestaat niet uit kwetsbare en historisch waardevolle materialen zoals koper of, zink[4]. Waarbij de plaatsing van panelen de dakbedekking (onherstelbaar) aantast.
- Voor bijgebouwen met een gebogen dak, een samengesteld dak, of een tent-/piramidedak: zie regels voor daken met bijzondere dakvorm pagina 18.
- Gebruik één type per dakvlak: op één dakvlak kunnen niet én zonnepanelen én zonnecollectoren.

Plaatsing

- De zonnepanelen liggen geheel binnen het dakvlak en de hellingshoek is gelijk aan die van het dakvlak.
- Zonnepanelen op de korte zijde van een schilddak, wolfseind, e.d. zijn niet toegestaan.

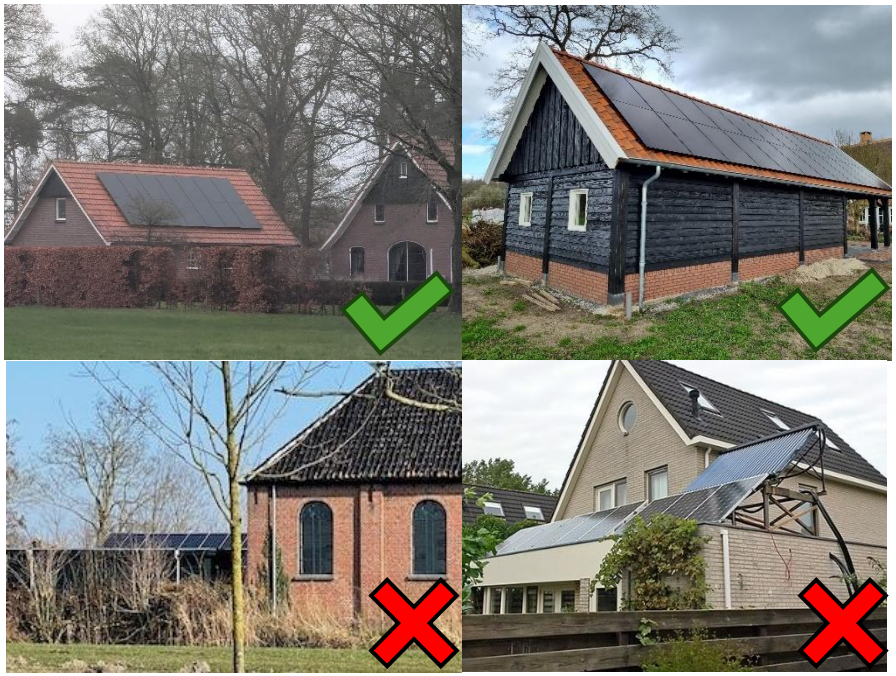
Vormgeving

- De zonnepanelen liggen aaneengesloten in een rechthoek.
- De zonnepanelen worden in dezelfde richting geplaatst (allen staand of allen liggend) en hebben allemaal dezelfde hellingshoek.

[4] Sommige dakbedekkingen hebben een hoge historische waarde en zijn ongeschikt om zonnepanelen op te plaatsen zonder de dakbedekking aan te tasten.

Kleur en materiaal

- Zonnepanelen op hetzelfde dakvlak of in één vlak zijn van hetzelfde type, kleur en formaat.
- De zonnepanelen zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet, of donkergrijs of van een overeenkomende kleur met het achterliggende dakvlak, zonder contrasterende randen, rasterpatronen en dergelijke, waardoor er een egaal vlak ontstaat.

Voorbeelden zonnepanelen en zonnecollectoren op bijgebouwen
✓ Goed: volledig zwarte zonnepanelen, zonder randen, met een minsten 50 cm tot dakrand.
✗ Fout: blauwige panelen, te rechtop geplaatst (niet vlakliggend), meerdere typen op 1 dak, niet in een aaneengesloten rechthoek.

Aanvullende regels

Plaatsing

- Op bijgebouwen waarvan het dakvlak valt onder categorie 2, mogen zonnepanelen als ze:
  - maximaal 50% van het dakvlak bedekken;
  - aan alle zijden minstens 0,5 meter tot de dakrand vrijhouden;
  - zo ver mogelijk naar achter liggen (gezien vanaf het openbaar toegankelijk gebied) of zo min mogelijk in het zicht komen te liggen.

3. REGELS ZONNEPANELEN OP BIJZONDERE KAPVORMEN

Doorloop eerst de VRAGENBOOM vanaf pagina 10 om te bepalen welke regels voor u van toepassing zijn.

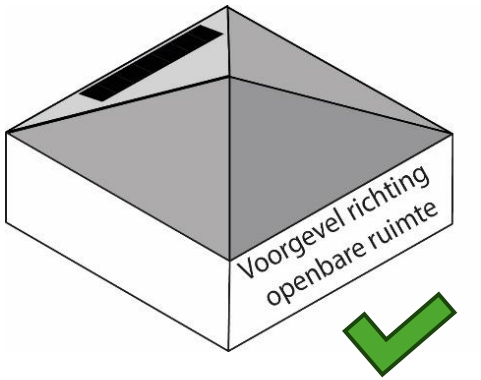
De volgende regels zijn van toepassing bij bijzondere kapvormen.

Gebogen/ronde kap

- Op het gebogen deel van de kap zijn geen zonnepanelen mogelijk.
- Op niet-gebogen delen van de kap zijn de regels en aanvullende regels voor hoofgebouwen van toepassing, inclusief de regels voor zichtbaarheid. Zie pagina 24.

Tent-/piramidedak

- Zonnepanelen zijn alleen mogelijk als ze niet zichtbaar zijn vanuit openbaar toegankelijk gebied.
- De panelen liggen in een rechthoek, waarbij ca. 0,5 meter afstand tot de dakranden wordt gehouden.
- Verder zijn de regels voor hoofgebouwen van toepassing. Zie pagina 21.

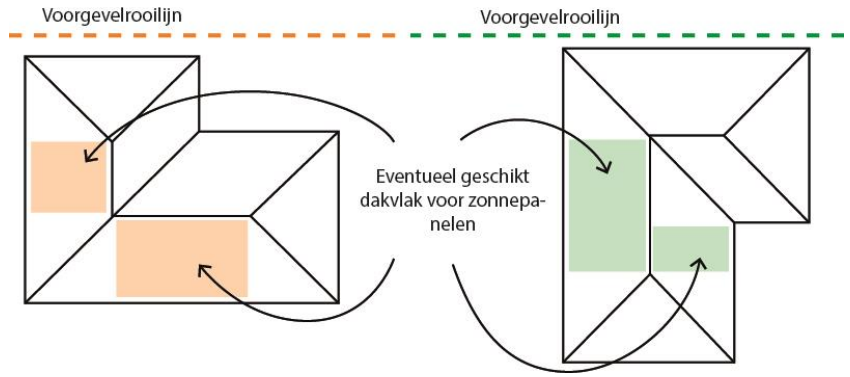
Voorbeeld panelen op een piramide of tentdak.

Samengestelde kap

- De zonnepanelen liggen niet voorbij de lijn waar hoek- of kilkepers beginnen (zie afbeelding hieronder voor toelichting).
- Verder zijn de regels en aanvullende regels voor hoofgebouwen van toepassing, inclusief de regels voor zichtbaarheid. Zie pagina 24.

Voorbeeld zonnepanelen op een samengestelde kap
Goed: de zonnepalen liggen in een rechthoek op afstand van de kilkeper.
Fout: de zonnepanelen liggen in meerdere vlakken en doorsnijden de lijn van de kilkeper

Voorbeelden waar zonnepanelen mogelijk zijn op een samengestelde kap

4. REGELS ZONNEPANELEN OP (VOORMALIGE) BOERDERIJEN EN WOONBOERDERIJEN

Doorloop eerst de VRAGENBOOM vanaf pagina 10 om te bepalen welke regels voor u van toepassing zijn.

In de beschermde dorpsgezichten komen diverse historische boerderijen voor. Boerderijen zijn in sterke mate bepalend voor het ruimtelijk aanzien van een beschermd gezicht. Vanwege hun bijzondere positie en vorm zijn het vaak blikvangers in de omgeving. Het gaat hier om zowel (voormalige) boerderijen als woonboerderijen en de zo genaamde keuterboerderijen.

Onder welke categorie zichtbaarheid valt het dakvlak waarop de panelen komen? Zie pagina 24 voor toelichting.

- **Categorie 1 – Niet zichtbaar** én het dakvlak grenst niet aan en is niet gericht naar openbaar toegankelijk gebied**:**
  > de regels zijn van toepassing.
- **Categorie 2 – Deels zichtbaar** én het dakvlak grenst niet aan en is niet gericht naar openbaar toegankelijk gebied: niet gericht naar of grenzend aan openbaar toegankelijk gebied:
  > de regels én de aanvullende regels zijn van toepassing.
- **Categorie 3 – niet, deels of volledig zichtbaar** waarbij
  - het dakvlak grenst aan of gericht is naar openbaar toegankelijk gebied;
  - delen van dakvlakken die heel nadrukkelijk zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebeid, maar niet grenzen aan of gericht zijn naar openbaar toegankelijk gebied.

  > Zonnepanelen -collectoren zijn hier niet mogelijk.

  Deze locaties tasten de waarden van het beschermde gezicht te veel aan, omdat ze te veel in het oog springen en daarmee te bepalend worden in het beeld. Zie 'Verduurzaam uw woning' voor andere mogelijkheden om energie te besparen of op te wekken.

Regels

- De bestaande oude, historische dakpannen als onderliggende dakbedekking worden behouden.
- Als de dakbedekking riet is, kunnen de zonnepanelen ook in de dakbedekking gelegd worden.
- Gebruik één type per dakvlak: op één dakvlak kunnen niet en zonnepanelen en zonnecollectoren.
- Leg de zonnepanelen indien mogelijk op het dak van het schuur- of staldeel van de boerderij.
  - Als de zonnepanelen (redelijkerwijs) niet mogelijk zijn op het (voormalig) schuur- of staldeel en op het oorspronkelijke woongedeelte van de boerderij komen, zie verder de regels voor hoofdgebouwen pagina 21.

Plaatsing

- De zonnepanelen liggen
  - geheel binnen het dakvlak, waarbij de hellingshoek gelijk is aan die van het dakvlak;
  - op een centrale plek op het dak, op ruime afstand tot de dakranden;
  - niet op de korte zijde van een schilddak, wolfseind, e.d.;
  - niet voorbij de lijn waar hoek- of kilkepers beginnen (zie afbeelding pagina 30 voor uitleg).

Vormgeving

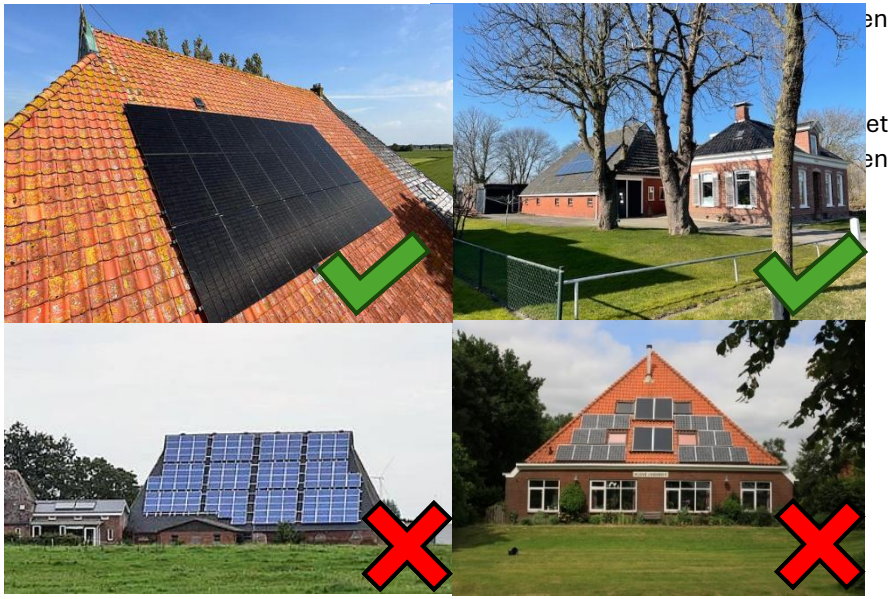
- De panelen liggen aaneengesloten in een rechthoek.
  - Hierbij tasten onderbrekingen in het dakvlak zoals dakkappelen, schoorstenen en dakvensters de gesloten vorm niet aan.
- De zonnepanelen worden in dezelfde richting geplaatst (allen staand of allen liggend) en hebben allemaal dezelfde hellingshoek.

Kleur en materiaal

- De zonnepanelen en -collectoren zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet, donkergrijs of van een overeenkomende kleur met het achterliggende dakvlak, zonder contrasterende randen en rasterpastronen e.d., waardoor er een egaal vlak ontstaat;
- zonnepanelen zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet of donkergrijs zonder contrasterende randen en rasterpastronen e.d., waardoor er een egaal vlak ontstaat.
- Zonnepanelen op hetzelfde dakvlak zijn van hetzelfde type, kleur en formaat.

Aanvullende regels

Plaatsing

Voorbeelden zonnepanelen op (voormalige) boerderijen en woonboerderijen

Goed: zonnepanelen liggen gecentreerd op het staldeel.

Fout: zonepanelen liggen in grillige vlakken , hebben een blauwige kleur, zonnepanen en zonnecollectoren liggen op hetzelfde dakvlak, de zonnepanelen hebben contrasterende randen en er zijn rasterpatronen zichtbaar (de panelen zijn niet egaal van kleur).

Kleur en materiaal

- De zonnepanelen en -collectoren zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet, donkergrijs of van een overeenkomende kleur met het achterliggende dakvlak, zonder contrasterende randen en rasterpastronen e.d., waardoor er een egaal vlak ontstaat;
- zonnepanelen zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet of donkergrijs zonder contrasterende randen en rasterpastronen e.d., waardoor er een egaal vlak ontstaat.
- Zonnepanelen op hetzelfde dakvlak zijn van hetzelfde type, kleur en formaat.

Aanvullende regels

Plaatsing

- Zonnepanelen uit categorie 2 zijn een ondergeschikte toevoeging aan een gebouw, waarbij
  - ten minste 50% van het oorspronkelijke dakvlak zichtbaar blijft;
  - de panelen zo ver mogelijk naar achter liggen (gezien vanaf het openbaar toegankelijk gebied) of zo min mogelijk in het zicht komen te liggen.

5. REGELS ZONNEPANELEN OP HOOFDGEBOUWEN

Doorloop eerst de VRAGENBOOM vanaf pagina 10 om te bepalen welke regels voor u van toepassing zijn.

Onder welke categorie zichtbaarheid valt het dakvlak waarop de panelen komen? Zie pagina 24 voor toelichting.

- **Categorie 1 – Niet zichtbaar** én het dakvlak grenst niet aan en is niet gericht naar openbaar toegankelijk gebied**:**
  > de regels zijn van toepassing.
- **Categorie 2 – Deels zichtbaar** én het dakvlak grenst niet aan en is niet gericht naar openbaar toegankelijk gebied: niet gericht naar of grenzend aan openbaar toegankelijk gebied:
  > de regels én de aanvullende regels zijn van toepassing.
- **Categorie 3 – niet, deels of volledig zichtbaar** waarbij
  - het dakvlak grenst aan of gericht is naar openbaar toegankelijk gebied;
  - delen van dakvlakken die heel nadrukkelijk zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebeid, maar niet grenzen aan of gericht zijn naar openbaar toegankelijk gebied.

  > Zonnepanelen -collectoren zijn hier niet mogelijk.

  Deze locaties tasten de waarden van het beschermde gezicht te veel aan, omdat ze te veel in het oog springen en daarmee te bepalend worden in het beeld. Zie 'Verduurzaam uw woning' voor andere mogelijkheden om energie te besparen of op te wekken.

Regels

- De bestaande oude, historische dakpannen of andere historisch waardevolle dakbedekking worden behouden;
- De dakbedekking waarop de zonnepanelen worden geplaatst, bestaat niet uit kwetsbare en historisch waardevolle materialen zoals koper of zink[5].
- Als de dakbedekking riet is, kunnen de zonnepanelen ook in de dakbedekking gelegd worden.
- Gebruik één type per dakvlak: op één dakvlak kunnen niet en zonnepanelen en zonnecollectoren.
- Leg zonnepanelen bij rijenwoningen zo veel mogelijk in rustig ogend beeld: rechthoekig legplan, egaal zwart, indien dezelfde type en grootte van de panelen en dezelfde positie op dak als bij andere woningen uit de rij.

Plaatsing

- De zonnepanelen liggen geheel binnen het dakvlak en de hellingshoek is gelijk aan die van het dakvlak.
- Zonnepanelen op kleine schuine vlakken van bijv. een dakkappel, of op de korte zijde van een schilddak, wolfseind, e.d. zijn niet toegestaan.
- De zonnepanelen liggen niet voorbij de lijn waar hoek- of kilkepers beginnen (zie afbeelding pagina 30 voor toelichting).

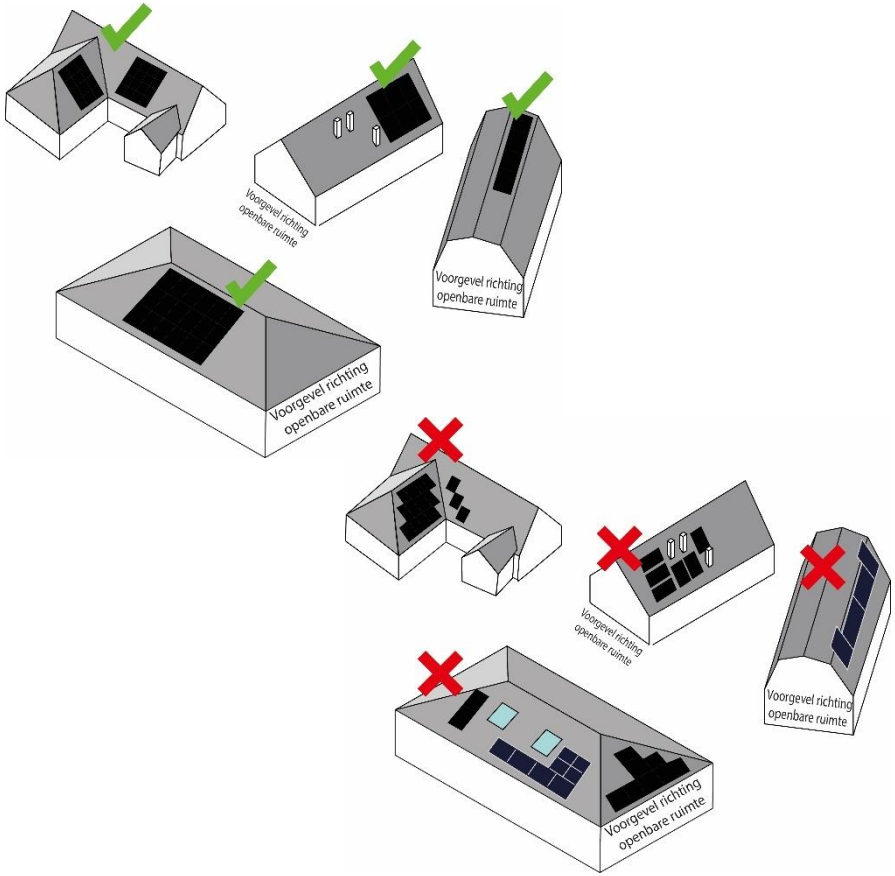
Vormgeving

- De panelen liggen aaneengesloten in een rechthoek.
  - hierbij tasten onderbrekingen in het dakvlak zoals dakkapellen, schoorstenen en dakvensters de gesloten vorm niet aan.
- De zonnepanelen en -collectoren worden in dezelfde richting geplaatst (allen staand of allen liggend) en hebben allemaal dezelfde hellingshoek.

[5] Sommige dakbedekkingen hebben een hoge historische waarde en zijn ongeschikt om zonnepanelen op te plaatsen zonder de dakbedekking aan te tasten.

Kleur en materiaal

- Zonnepanelen op hetzelfde dakvlak dienen van hetzelfde type, kleur en formaat te zijn.
- De zonnepanelen zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet, donkergrijs of van een overeenkomende kleur met het achterliggende dakvlak, zonder contrasterende randen en rasterpatronen e.d., waardoor er een egaal vlak ontstaat.

Goede en foute voorbeelden van plaatsen zonnepanelen op een dakvlak

Aanvullende regels

Plaatsing

- Zonnepanelen uit categorie 2 mogen indien ze een ondergeschikte toevoeging van het gebouw zijn, waarbij
  - rondom het vlak met zonnepanelen minimaal 0,50m ruimte naar de dakranden gehouden wordt;
  - ten minste 50% van het zichtbare dakvlak zichtbaar gehouden wordt;
  - de zonnepanelen op het deel van het dak komen te liggen dat zo ver mogelijk uit het zicht ligt zodat de zonnepanelen het minst zichtbaar zijn.
- Rooi de panelen minimaal 3 meter terug ten opzichte van de voorgevellijn van het gebouw.

6. REGELS ZONNEPANELEN OP DE GROND IN DE TUIN OF OP HET ERF

Welke situatie is van toepassing?

De zonnepanelen of -collectoren zijn vanuit openbaar toegankelijk gebied:

1. **Niet zichtbaar**: de regels zijn van toepassing.
2. **Deels zichtbaar**: de regels én de aanvullende regels zijn van toepassing.
3. **(vrijwel) Volledig zichtbaar:** Zonnepanelen zijn hier niet mogelijk.
   Deze locatie tast de waarden van het beschermde gezicht te veel aan. Zie 'Verduurzaam uw woning' voor andere mogelijkheden om energie te besparen of op te wekken.
   Als met een inpassingsplan de zonnepanelen aan het zicht kunnen worden onttrokken, dan gelden de algemene en aanvullende regels.

Voorbeelden van plaatsen zonnepanelen op de grond
Goed: in 1 laag en ingepast in de tuin.
Fout: 2 lagen boven elkaar geplaatst, voor de heg en dus buiten de tuin, contrasterende randen

Algemene regels

- Er worden geen monumentale of beeldbepalende bomen gekapt ten behoeve van de plaatsing van de zonnepanelen.
- Historische tuin- en erfonderdelen worden niet aangetast door de plaatsing (boomgaard, slingertuin, ed).
- Zonnepanelen en zonnecollectoren liggen elk in hun eigen rechthoek (niet door elkaar heen).

Plaatsing

- In het achtererfgebied.
- Als onderschikt onderdeel van de tuin of het erf.
- De zonnepanelen worden op het maaiveld (dus niet verhoogd) geplaatst.
- De panelen liggen op de grond, met een maximale hellingshoek van 35°. Indien de panelen storend zichtbaar zijn ze vlakker worden geplaats.
- De panelen worden liggend (niet staand) geplaats, maximaal 1 laag hoog.
- Eventueel kunnen zonnepanelen aan de binnenzijde van een erfafscheiding verticaal tegen de erfafscheiding worden geplaatst, waarbij ze niet of niet storend zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebied.
- de zonnepanelen en -collectoren liggen aaneengesloten in een rechthoek op een lijn;

Kleur en materiaal

- De zonnepanelen of -collectoren zijn van een egale, matte kleur in zwart, antraciet of donkergrijs of van een overeenkomende kleur met het achterliggende vlak zonder contrasterende randen en rasterpastronen.

Aanvullende regels

- Er dient een plan voor de inpassing gemaakt te worden, waarbij het doel is de panelen zo veel mogelijk aan het zicht te onttrekken waardoor ze niet of deels en niet storend zichtbaar zijn vanuit openbaar toegankelijk gebied.

ZICHTBAARHEID ZONNEPANELEN

Vooral in een beschermd stads- of dorpsgezicht is zichtbaarheid van zonnepanelen en -collectoren een belangrijk aandachtspunt. Dit omdat ze vrij snel een visueel verstorend effect geven: ze beïnvloeden de beleving van het beschermde stads- en dorpsgezicht. Het dakenlandschap dat zichtbaar is vanaf het openbaar toegankelijk gebied wordt dan ook zoveel mogelijk gerespecteerd. Als de zonnepanelen en -collectoren uit het zicht geplaatst kúnnen worden dan is dat de voorkeursoplossing.

Drie categorieën van zichtbaarheid

We onderscheiden drie categorieën van zichtbaarheid van de zonnepanelen en -collectoren gezien vanuit het openbaar toegankelijk gebied. Elk plan wordt beoordeeld in welke categorie van zichtbaarheid de panelen vallen.

Categorie 1

Niet zichtbaar én het dakvlak grenst niet aan en is niet gericht naar openbaar toegankelijk gebied'

Het gaat hierbij om de volgende situaties:

a. de zonnepanelen en -collectoren zijn helemaal niet zichtbaar vanuit het openbaar toegankelijk gebied;
b. de zonnepanelen en -collectoren zijn zéér beperkt zichtbaar (bijvoorbeeld vanuit één zichtpunt).

Hier zijn zonnepanelen mogelijk op de manier zoals in de regels staat.

Ook al zijn de panelen niet of nauwelijks zichtbaar, tóch zijn hiervoor ook regels opgesteld. Dit omdat het de kwaliteit van het dakenlandschap wel beïnvloedt. Ook het beeld over en de beleving van (de kwaliteit van) het beschermde gezicht van inwoners en pandeigenaren wordt hierdoor beïnvloed.

De groene dakvlakken zijn voorbeelden van categorie 1: hier zijn zonnepanelen mogelijk op de manier zoals in de regels staat.

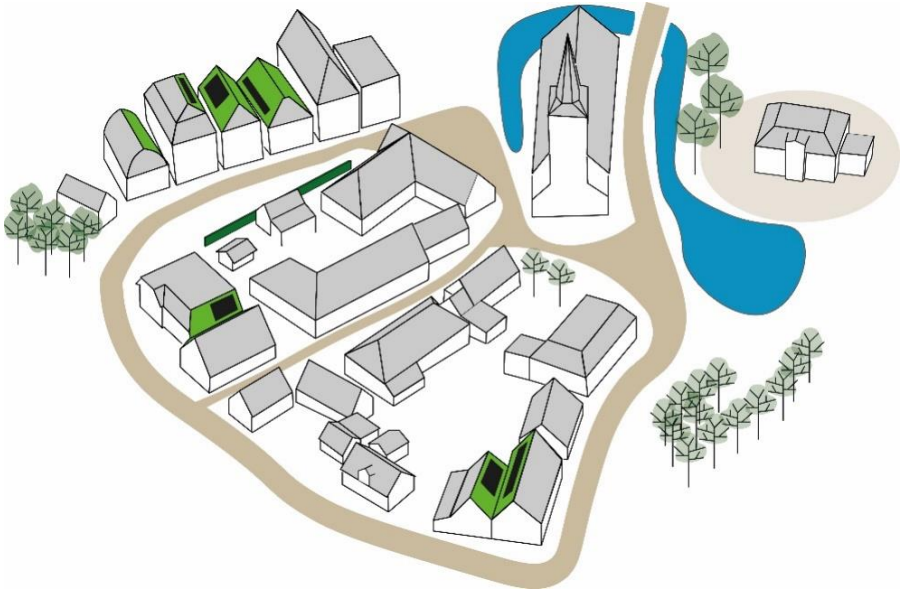
Categorie 2

'Deels zichtbaar én het dakvlak grenst niet aan en is niet gericht naar openbaar toegankelijk gebied.'

Het gaat hierbij om de volgende situaties:

a. het dakvlak waarop de zonnepanelen of -collectoren komen is deels zichtbaar, en daarmee is een deel van de zonnepalen zichtbaar;
b. zonnepanelen die geheel zichtbaar zijn vanuit openbaar toegankelijk gebied, maar niet storend zijn in het straatbeeld, omdat ze liggen op een dakvlak dat niet gericht is naar of grenzend aan openbaar toegankelijk gebied.
c. de delen van dakvlakken die niet zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebied worden tot categorie 1 gerekend.

Hier zijn zonnepanelen mogelijk op de manier zoals in de regels staat.

De groene dakvlakken zijn voorbeelden van categorie 2.

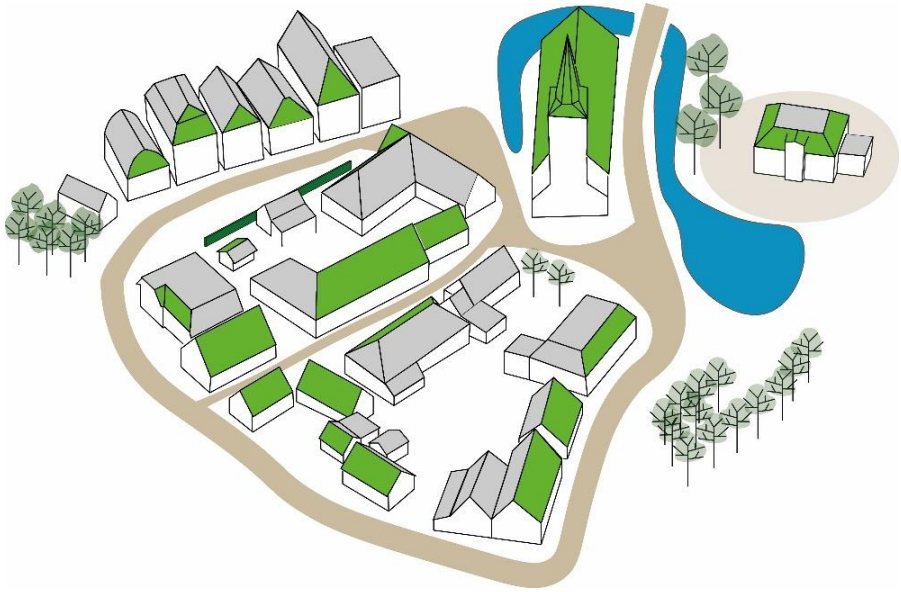
Categorie 3

Niet, deels of volledig zichtbaar, waarbij:

- *het dakvlak grenst aan of gericht is naar openbaar toegankelijk gebied;*
- *delen van dakvlakken die heel nadrukkelijk zichtbaar zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebeid, maar niet grenzen aan of gericht zijn naar openbaar toegankelijk gebied.*

Zonnepanelen -collectoren zijn hier niet mogelijk.

Deze locaties tasten de waarden van het beschermde gezicht te veel aan, omdat de panelen te veel in het oog springen. Ze worden daarmee te bepalend in het straatbeeld. Zie 'Verduurzaam uw woning' voor andere mogelijkheden om energie te besparen of op te wekken.

De groene dakvlakken zijn voorbeelden van categorie 3. Hier zijn geen zonnepanelen mogelijk.

Uitgangspunten bij de drie categorieën van zichtbaarheid

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd bij de beoordeling van de zichtbaarheid van de zonnepanelen en -collectoren.

- Het zichtpunt is vanaf gemiddelde ooghoogte ten opzichte van het maaiveld (ca 1,70m).
  Er zijn diverse situaties waarbij het zichtpunt hoger ligt, zoals bij de bolwerken in Dokkum, op de terpen en bij de zeedijk zoals bij Moddergat. Hier ligt de ooghoogte op 1,70m gemeten ten opzichte van de verhoging.
- Bomen, struiken en andere groenvoorzieningen die voor de zichtlijn het dakvlak staan worden als niet aanwezig beschouwd. Immers: als de bomen kaal zijn in de winterperiode is het dakvlak wel zichtbaar.
- Openbare gebouwen vallen niet onder openbaar toegankelijk gebied.
- De zichtbaarheid van het dakvlak wordt ook beoordeeld vanuit het openbaar toegankelijk gebied dat zelf niet in het beschermde gezicht ligt.
- De gemeente beoordeelt de zichtbaarheid van de dakvlakken en in welke categorie het dakvlak valt.

Als zonnepanelen in een rechthoek op 1 lijn liggen en volledig zwart zijn, maar op meerdere panden na elkaar en dicht op straat liggen en daarmee erg in het zicht, dan ontstaat er een verstoring van het straatbeeld

Het dakenlandschap is een kwaliteit van een beschermd gezicht.

REGELS VOOR BUITENUNITS VAN WARMTEPOMPEN, AIRCO'S EN THUISBATTERIJEN

7. REGELS VOOR BUITENUNITS VAN WARMTEPOMPEN EN AIRCO'S, EN THUISBATTERIJEN

Algemene regels

Plaatsing

- Indien mogelijk worden de buitenunits van warmtepompen en airco's niet zichtbaar vanaf openbaar toegankelijk gebied geplaatst.
- Indien mogelijk worden de thuisbatterijen inpandig geplaats. Als dat niet mogelijk is, dan is de voorkeur dat ze niet zichtbaar vanaf openbaartoegankelijk gebied worden geplaatst.
- Bevestiging/ondersteuning en leidingen mogen alleen in het zicht geplaatst worden, wanneer het plaatsen hiervan uit het zicht niet mogelijk is of redelijkerwijs niet rendabel. Alles dient dan in een onopvallende kleur te zijn.
- Plaatsing aan de voor- of zijgevel gericht op of grenzend aan openbaar toegankelijk gebied is niet toegestaan.
- Voor plaatsing op een plek zichtbaar zijn vanuit openbaar toegankelijk gebied:
    - op de grond en ten opzichte van de gevellijn zo ver mogelijk naar achter te worden teruggerooid (minstens 3 meter);
    - hogere plaatsing bijvoorbeeld op een bijgebouw of aan de gevel kan alleen indien het niet storend zichtbaar is vanuit de openbare ruimte.
- Bij het bevestigen dient de gevel c.q. het dak zoveel mogelijk intact gelaten te worden, bijvoorbeeld door bevestiging in de voegen i.p.v. in de stenen.

Vormgeving en kleurstelling

- De units en thuisbatterijen zijn duidelijk ondergeschikt in het gevelbeeld.
- De kleuren van de buitenunits, thuisbatterijen ondersteuning en leidingen zodanig kiezen dat ze in het geheel zo min mogelijk opvallen.

Indien in het zicht geplaatst, of bij opvallende of contrasterende kleuren dient de buitenunit of thuisbatterij in een afschermde omkasting van onopvallende of bijpassende kleuren te worden geplaatst of ingepast te worden in beplanting.

Goed: met omkasting in terughoudende kleurstelling, plaatsing op logische plek aan de gevel (niet voor ramen) en 3 meter teruggerooid ten opzichte van voorgevel (tweede afbeelding: kast moet nog wat verder teruggerooid worden).

Foute: zonder omkasting, veel kabels en plaatsing is niet afgestemd op de vormgeving van het gebouw en volledig in het zicht geplaatst.

INDIENINGSVEREISTEN

Een aanvraag voor het plaatsen van zonnepanelen of -collectoren en buitenunit van warmtepompen in een beschermd stads- of dorpsgezicht, bevat minimaal de volgende gegevens boven op de aanvraagvereisten die volgen uit de Omgevingswet:

1. Een situatietekening met een schaal 1:1000, met daarop aangeduid welke perceel het betreft, hoe de gebouwen op het perceel staan en wat de plaatsing van zonnepanelen of -collectoren of de buitenunits van warmtepompen, airco's en thuisbatterijen is.
2. Kleurenfoto's van de bestaande situatie en de omliggende bebouwing.
3. Specificatie van het type product en de kleur.
4. In geval van zonnepanelen en -collectoren: een zorgvuldig vormgegeven legplan (een tekening voorzien van maatvoeringen), waaruit blijkt
   - op welk dakvlak de zonnepanelen of -collectoren worden gelegd en in wat voor vlak,
   - hoe omgegaan wordt met eventuele obstakels zoals een schoorsteen, rookgasafvoerpijp, dakvenster of dakkapel.
5. Informatie waaruit blijkt hoe de zonnepanelen of -collectoren aan het dakvlak worden bevestigd en in welke hellingshoek ten opzichte van het dakvlak deze worden gelegd. En informatie waaruit blijkt op wat voor constructie de zonnepanelen of -collectoren en buitenunits van warmtepompen en airco's, en thuisbatterijen worden geplaatst.
6. Informatie waaruit blijkt of een plattegrond waarop wordt aangegeven hoe de zonnepanelen of -collectoren en de buitenunits van warmtepompen worden aangesloten op de elektra van het gebouw (waar de bekabeling loopt, waar de omvormer wordt geplaatst etc.).

AFWIJKEN VAN DE REGELS

Elk beschermd stads- of dorpsgezicht heeft een eigen karakter. De ene is dicht opeen gebouwd, de ander kent alleen vrijstaande gebouwen op relatief grote afstand van elkaar. De oriëntatie van de panden is ook erg verschillend, net als de daktypes, de vormgeving en het materiaalgebruik. Het is daardoor vrijwel niet mogelijk om een set regels te bedenken die voor elke situatie zowel ruimte aan zonnepanelen en -collectoren biedt als waarbij de kwaliteiten van een beschermd gezicht worden behouden. Hoewel de regels voor veel gevallen mogelijkheden bieden, kan het zo zijn dat de regels te beperkend zijn. Dan kan gekeken worden of een maatwerkoplossing mogelijkheden biedt. Voorwaarde is dat de waarden van de beschermde gezichten niet aangetast worden.

Maatwerk

Om maatwerk in de belangenafweging mogelijk te maken kunnen burgemeester en wethouders afwijken van één of meerdere regels zoals gesteld in deze beleidsregel, mits wordt onderbouwd dat de strikte toepassing van de regels of regels zich onevenredig verhoudt of verhouden tot de mate waarin de waarden en beeldkwaliteit van de beschermde stads- en dorpsgezichten worden aangetast. Op grond van behoud van de kwaliteiten van het beschermde gezicht, of op grond van verduurzamingsmogelijkheden kan meer ruimte voor de zonnepanelen worden geboden. Dit dient goed onderbouwd te worden.

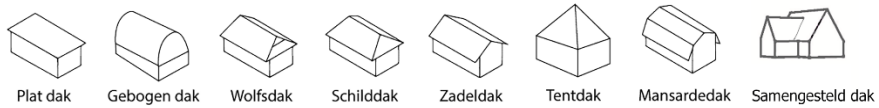
BEGRIPPENLIJST

Achterdakvlak
Het van het openbaar toegankelijk gebied afgekeerde dakvlak, niet zijnde een zijdakvlak.

Monument
Een gebouwd monument dat door de gemeente, provincie of het rijk is aangewezen als monument.

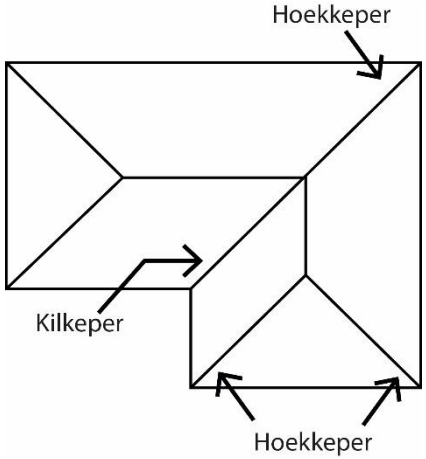
Beschermd (dorps- of stads-) gezicht
Een afgebakend gebied dat door de gemeente, provincie of het Rijk is aangewezen als beschermd (dorps- of stads-) gezicht.

Kapvorm
De wijze waarop een gebouw is afgedekt. Vaak zijn twee dakvormen te onderscheiden, met een hellend of met een plat dak. Binnen de hellende dakvormen komen meerdere kapvormen voor, die ook samengesteld kunnen zijn. Veelvoorkomende kapvormen zijn:

- Plat dak: een vrijwel volledig horizontaal, niet hellend dakvlak en alleen precies schuin genoeg aflopend voor de afvoer van water. Op dit daktype hebben panelen het minste impact voor het aanzicht.
- Wolfsdak: gelijkenis met een schilddak maar gekenmerkt door een kort afgeschuind driehoekig vlak aan de korte zijde.
- Tentdak of piramidedak: een daktype met vier of meer gelijkbenige driehoekige hellende schilden die samenkomen in één punt. Een stolp met een enkel vierkant heeft een tentdak.

Kilkeper, hoekkeper
Een kilkeper is de inspringende hoek tussen twee hellende dakvlakken; een hoekkeper is een uitspringende hoek tussen twee hellende dakvlakken.

Legplan
Een tekening, op schaal en voorzien van maatvoering, van het dakvlak of de dakvlakken inclusief eventuele obstakels zoals een schoorsteen, rookgasafvoerpijp, dakvenster of dakkapel, waarop in de juiste afmetingen, verhoudingen en kleuren te zien is hoe de initiatiefnemer de zonnepanelen en/of -collectoren op het dak wil aanbrengen.

Nok, Noklijn
De hoogste horizontale snijlijn van twee dakvlakken. De noklijn en dus de ligging van het dak ten opzichte van de openbaar toegankelijke weg is belangrijk voor de zichtbaarheid van zonnepanelen.

Openbaar toegankelijk gebied
Wegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, en pleinen, parken, plantsoenen, openbaar vaarwater en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen alleen bedoeld voor de ontsluiting van percelen door langzaam verkeer.

Thuisbatterij
Een thuisbatterij (ook wel thuisaccu genoemd) is een soort grote oplaadbare batterij bedoeld voor huishoudelijk gebruik. Meestal wordt de batterij opgeladen door zonnepanelen en eventueel ook door het elektriciteitsnet op uren dat de stroom goedkoop is. Daarmee kan de opgewekte stroom van zonnepanelen opgeslagen worden om op een later moment te gebruiken.

Voorgevellijn
Denkbeeldige lijn die strak loopt langs de voorgevel van een bouwwerk, en die wordt bepaald door de naar het openbaar toegankelijk gebied, zoals de weg, openbaar groen of water, gekeerde gevel of het verlengde daarvan. Als een pand op een hoek staat kunnen er meerdere voorgevellijnen zijn.

Voorkant
De voorgevel, het voorerf en het dakvlak aan de voorzijde van een gebouw, de zijgevel, het zijerf en het dakvlak aan de zijkant van een gebouw voor zover die zijde direct grenst aan de weg of openbaar groen dan wel water. Als een gebouw twee voorgevelrooilijnen heeft, bepaalt de gemeente wat de voorkant van een gebouw betreft.

Warmtepomp, waaronder airco’s
Een warmtepomp is een systeem waarbij warmte uit de buitenlucht, de bodem of het grondwater gebruikt wordt om een huis te verwarmen. Veel warmtepompen hebben naast een binnenunit, ook een buitenunit. Alleen voor de buitenunit van het warmtepompsysteem zijn deze regels van toepassing.

Zijdakvlak
Een hellend dakvlak dat zich aan de zijkant van een gebouw bevindt.

Zonnecollector
Een paneel voor warmteopwekking uit zonne-energie, inclusief eventuele bijbehorende leidingen en bedrading.

Zonnepaneel
Een paneel dat zonne-energie omzet in elektriciteit, inclusief eventuele bijbehorende leidingen en bedrading.

BRONNENLIJST

Covers, afbeelding, bron: *één vandaag*
Pagina 1, afbeeldingen, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 4, afbeelding, bron: *Lukkes B.V.*
Pagina 6, afbeelding, bron: *Rijksdienst Cultureel Erfgoed*
Pagina 11, afbeeldingen, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 12, afbeelding links, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 13, afbeelding, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 15, afbeelding linksboven, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 15, afbeelding rechtsboven, bron: *mooizon*
Pagina 15, afbeelding linksonder, bron: *sun-solar*
Pagina 17, afbeelding linksboven, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 17, afbeelding linksonder, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 17, afbeelding rechtsonder, bron: *mooizon*
Pagina 18, afbeelding links, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 18, afbeelding rechtsboven, bron: *zonnefabriek B.V.*
Pagina 18, afbeelding linksboven, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 18, afbeelding rechtsonder, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 20, afbeelding linksboven, bron: *Boersmaenergy*
Pagina 20, afbeelding rechtsboven, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 22, afbeelding, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 23, afbeelding links, bron: *Energieconcepten*
Pagina 24, afbeelding, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 25, afbeeldingen, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 26, afbeelding boven, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 26, afbeelding onder, bron: *Rijksdienst Cultureel Erfgoed*
Pagina 27, afbeelding, bron: A*irco Covershop*
Pagina 28, afbeelding linksboven, bron: A*irco Covershop*
Pagina 28, afbeelding rechtsboven, bron: *gemeente Noardeast-Fryslân*
Pagina 30, afbeeldingen: *gemeente Noardeast-Fryslân*

